

KÖNYV + AZ ATEREZHETŐSEG TUDOMÁNYA

Seres László: Láger sztornó

HVG 2022 Junius 22.

Seri, az őzneokon, számtalan cikket írt George W. Bush-ről, aki szerinte - a világ legjobb (AIPAC fan) elnöke volt. Igen, így vélekedett. Most írt egy transzgenerikus triggerizációt, a szellem erejénél fogva...

Mivel ma még nem volt meg a Tíz Perc Önsajnálát, megkérjük az összes résztvevőt, hogy fáradjon be a 10-es barakkba.

A foglalkozás különös helyen lesz, a lengyelországi Oswie-cimben, ahol a láger a felújítási munkálatok miatt két hónapra bezár, és ahol az egyik látogató, András elbújik, hogy másnap más életet éljen. Kezdődhet az auschwitz-i bújócska? Mindenkinek jut hely, olyan csoport ez, hogy fizikailag meg sem kell jelenni, ez vonzó része egy szubjektív légertúrának. András lesz az idegenvezetőnk, szóval: „Indulhatunk? Nem meghalni jöttem Auschwitzba” - mondja András, a másodgenerációs tudjákki, azon már rég túl van, így maga is kétségeket támaszt az iránt, hogy ott fogja megfejteti azt, amire az eddigi életén át nem jött rá. Az identitása a szorongásaihoz hasonló erősségű, máskor gyenge, ugrál, mint a térerő. Persze rákeresett arra, mit kell tudni az öröklődő traumákról, a nagy összefüggésekről, és minden tengelyhatalomtól, holokausztszkeptikustól tanult valamit. **Bevallja, normális a viszonya a zuhanyrózsákhoz, reflektorfényekhez, szögesdrótokhoz, kerítés mögött ugató kutyákhoz, szorong viszont a vasúti peronoktól, ám nem fagy le a vasúti pénztároskisasszony visszakérdezésétől: „Retour?”** Andrásnak okostelefonja és laptopja van, **a farmerja kis zsebében egy kapszula, mert eddigi tapasztalatai szerint a dolgok hirtelen rosszra fordulhatnak.** A lágerbújócska perszónája részben a szerző, Seres László, részben bárki más érdeklődő, aki 80 év elteltével át akarja érezni, mi volt ott, miért történt és mi van most. András fülében a Crematory vagy a Rammstein dühöng, néha különös dolgok jelennek meg előtte Dávid Bowie-tól, Radnótitól, Örkénytől, Sylvia Platótól. Vendégszövegek ezek, eddig még nem jelentek meg a hely szellemével összefüggésben. A Láger sztornó a szerző műfajdefiníciója szerint p_nyv_r_g_ny. Illik ilyet írni Auschwitz-ról, a helyről, ahol turisták szelfiznek, és amely bizarr látomás, talán csak az itt keletkező vízió szerint a lágershopban bárki megkaphatja, amire vágyik? Még senki sem írt ilyen különös, terápiás, keserű és szellemes könyvet a haláltáborspottingról.

(Igen: megkérjük az összes író, hogy fáradjon be a 10-es barakkba)

<https://moly.hu/konyvek/seres-laszlo-lager-sztorno>

<https://olvassbele.com/2022/08/03/seres-laszlo-lager-sztorno-reszlet/>

[Olvass bele](#)

A KULTÚRAKIRAKAT

Seres László: Läger sztornó(részlet)

Posted on 2022. augusztus 3. szerda Szerző: olvassbele.com



A végső megoldásom

Mehr Licht – közli a barátságos lengyel teremőr, és felkapcsolja a 60 wattos égőket a gázkamrában. Ez a történelem vége, innen nincs tovább. Olyan húszan tolongunk a bejáratnál, várjuk, hogy az őr elhúzza az egyik vicces kedvű amerikai turista által otthagytott *Crime scene – do not cross* feliratú sárga elkerítő szalagot, és elvigye középről a hideg fémvázát, benne a valamire nyilván emlékeztetni akaró, hervadó piros rózsával. Elöl állok, de hamar érezni kezdem én is a nyomást hátulról, igyekszem ellenállni, legalább itt. Aztán mehetünk be.

– Csak ön után – engedem magam elé az előző nap megismert keletnémet nőt, nézzétek csak meg nyugodtan, mit csináltak. A nő negyvenes, szép szemű, borsózöld H&M kabátban, és ahogy belépünk, kissé kételkedve méregeti a málló sárgásbarna falakat, a fejében nyilván végigfuttatja, reális lehet-e a dermesztő angolságú idegenvezető lánytól imént hallott 1,1 millió áldozat. A többség persze nem itt, a Stammlager I-es gázkamrájában végezte, hanem a szomszédban, Birkenauban, de a keletnémet nő azért számolgat itt is, amit tud, testek per köbméter, majd kicsit megtapogatja a falakat.

Ez csak rekonstrukció – mosolyog a Meister Proper pólós osztrák férfi, a nője pedig, fülében kis fehér fülhallgatóval, lojálisan bólogat, valószínűleg az ilyen bólogatásokon múlik a kapcsolata Meister Properrel. Halkan ki is szüremlik, mit hallgat, a *Gib Gas, ich will Spass* című régi slágert. A férfi, aki az előbb, a bejáratnál nem kevés aggodalommal beszélt az ilyen méretű népiirtást megkövetelő céltudatosság kihalásáról modern korunkban, szakszerű építészmérnöki tekintettel méri fel a háború után részben valóban rekonstruált gázkamra, a későbbi SS-óvóhely falait, bejelenti, hogy a zuhanyzó és a kamra között régen kis válaszfal volt, ezt olvasta

legalábbis a *Stern*ben.

Amikor a nője kikapcsolja az iPodot, magyarázni kezdi neki, hogy ide egyszerre, csúcsidőben 700-an fértek be, nézd, a Zyklon B-t ezeken a tetőbe vájt lyukakon keresztül, fentről dobták be, mi közben kint felbőgették a teherautók motorjait, az ily módon történő elhalálozás időtartama olyan 15-20 perc lehetett. Idegesít minden pontatlanság, úgyhogy muszáj korigálnom. A negyedóra az már a maximum volt, fordulok felé. Tényleg, honnan tudja? A legilletékesebbtől, Rudolf Hösstől, válaszolom. Maga beszélt a volt lágerparancsnokkal? – kérdi irigykedve. Nem, őt felakasztották, de vallomásának néhány részét kívülről tudom:

„A klimatikus viszonyoktól függően háromtól tizenöt percig tartott, amíg ez a gáz megölte az embereket a halálkamrában. Tudtuk, hogy mikor haltak meg az emberek, mert elhalt a kiáltozásuk.” Az osztrák kicsit mereng, majd újra a nőjéhez szól: mindenesetre a holttesteket itt, a szomszéd teremben látható, D57253 típusú ikerkemencékbe pakolták. Ő készült.

A gázkamrában egyszerre érzem magam otthon és idegenül. Otthon, mert íme, itt van végre ez az áttétes emlék, mások áttétes emléke, amit mindig magamban hordtam, és idegenül, mert zavar a beáramló tömeg, pedig tudtam, hogy ez lesz. Sose bírtam a tömeget, és ehhez az érzéshez próbáltam mindig világnézetet találni. A tömegnél már csak a túl nagy zaj és a túl szűk helyiség rosszabb, ki kellett volna hagynom a turistacsoportot, de egyénileg meg nem lehet bejönni, nagy a túljelentkezés, ezt mindenki látni akarja, pláne, amióta pár éve a lengyelek *befejezték a holokausztot*, és pedig itt, a Stammlagerben, akkor épült a kistábor körülölelő hatalmas fal is. Mindegy, már csak egy nap, túl leszünk rajta, és enyém a tábor.

Buna, az angolul tragikusan beszélő idegenvezető lány beszél, hogy ideje továbbmenni, de én csak állok. A sárgásbarna falak mintha kissé összementek volna, amióta bejöttünk, a fejemben mindenesetre fent kizöldülnek, lent kifehércsempésednek, és gyerekkorom kórházi műtőjébe röpítenek, ahová egy elgennyesedett seb miatt visz be apa, hetvennel tép a rakparton a Wartburggal a traumatológiára. A kétütemű, rettenetes füstöt produkáló kocsiból kikászálódva zöld fal, fehér csempék, az orvos rám rakja az altatógáz maszkját, könyörgök, hogy ne tegye, sírva kiabálok, mindent megtennék, hogy levegyék rólam a félelmetes maszkot, hiába, a nővér és az orvos lefog, majd leszíjaz, számolnom kell egytől felfelé, én kelleetlen belélegzem, ami a maszkból ömlik; máig a számban érzem azt az édeskés ízt, akkor rögzül nagyon határozottan, hogy velem bármikor bármi megtörténhet, és nincs, aki segítsen.

Rosszul vagyok, ki kell lépnem a szabadba, a hideg levegőn jobb. Buna kiabál, hogy gyerünk a 12-es barakkba, megnézni huszonötezer halott nő lenyírt haját. Jó, de előbb egy pár még lefotózza saját magát a krematórium bejáratánál, azt megvárjuk, rákerül a *#KicsimmelLagerben*, mehetünk. Most látom csak az épület ablakain a rézsútos rácsokat – miért, valaki be akarna törni oda? Vagy onnan ki? Jólesik a hideg április, belélegzem, amíg csak lehet. A keletnémet nő kilép az Ies gázkamrából, megtalál, arcán bátorító mosoly, ha jól értem. Nem biztos, mert nem mindig tudom jól dekódolni az arckifejezések, mosolyok, a valamire utaló nézések, majd arc-visszaigazodások rejtett üzeneteit.

A keletnémet nővel előző nap, egy birkenau barakkban találkoztunk, egyszerre éreztem vonzalmat és közönyt. Valamiért érdekelt, mi mozgatja, ebből mára a közöny maradt; amúgy

sem tudom, hogyan kell gázkamrában ismerkedni. Szürkés-kék, de teljesen tiszta volt az ég Birkenau fölött, a tavaszhoz képest jeges szél fújt a barakkok közti füves-gazos térben, miközben a terepet egy hatalmas Dávid-csillagos zászlóval végigvonuló, diadalmas és bizakodó izraeli diákcsoport, valamint a nemzetközi Élet Menete vette birtokába. Menekültem előlük, teljes tévedésnek tartva az üzenetüket.

Mindketten közel három kilométert futva, a tábor animátorai által szervezett *Run For Your Life* fitneszprogram keretében jöttünk át a kistáborból Birkenaubába, szinte utolsóként, a csoport többi, fittebb tagja már itt beszélgetett. Nem sokkal utánunk érkezett meg a svéd neonácik *Nordic Walking* köre is, szétdobálták botjaikat, és energiatallal a kezükben beszélgettek a februári budapesti Kitérés emléktúráról. Néhányan benéztek a volt lágerfőparancsnok épületében berendezett, hatalmas kereszttel ellátott katolikus templomba, nevetgéltek, hogy ez így igen ökumenikus.

A barakk ajtaja nyikorgott, és nehezen nyílt, mintha direkt akarná, hogy megküzdjek vele, és amikor beléptem, megfogott a szag, ez az ismerős, fanyar múltszag, itt nyomorogtak az állam által halálra adminisztrált emberek. Valószínűtlennek tűnt, hogy ez még az a szag, de émelyítő volt, és megnyugtató, szerves egységben magával az épít ménnel. Nagyon szeretem, ha dolgok szerves egységben vannak. A nő a háromszintes fapriccsek közti hosszú kőpadon ült, kezében a mobilja, tekintete a fekvőhelyeket pásztázta, ujjai közt mentolos cigi. Amikor meglátott, nagyvonalúan intett, hogy üljek mellé.

– Dora – nyújtotta a kezét. – Dora Mittelbau. Én is bemutatkoztam, és amikor körülnéztem, a szemem sarkából láttam, hogy a profilomat nézi, mármint az offline-t, majd kis türelmet kért, amíg chaten felmond a takarítónőjének, sok a gond a kiadott lakásával. Megpróbált egy, a mai takarító személyzetről és egyáltalán, a világ tisztaságáról, megbízhatóságáról szóló *smalltalk*ba bevonni, de hamar kiderült számára, hogy erre alkalmatlan vagyok.



Seres László (Fotó: Reviczky Zsolt)

[Seres László: Láger sztornó](#)

Illusztrációk: Papp Rita

Scolar Live könyvek

Scolar Kiadó, Budapest, 2022

192 oldal, teljes bolti ár 2990 Ft